

Viisivuotiaiden palvelut sivistystoimialalla

Kasvatus- ja opetuslautakunta 21.4.2021

Viisivuotiaiden osittain maksuton varhaiskasvatus

- Turku on osallistunut opetus- ja kulttuuriministeriön viisivuotiaiden osittain maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluun 1.8.2018 lähtien kolmen vuoden ajan.
- Kokeilukausi on vuosittain ollut 1.8.-31.7. Ministeriön ohjeistuksen mukaan maksuton varhaiskasvatus on viisivuotiaiden ikäryhmälle ympärivuotinen eikä noudata esiopetuksen toiminta-aikaa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu päättyy 31.7.2021.
- Kaikki avustusta hakeneet kunnat ovat päässeet kokeiluun mukaan kaikissa kolmessa vaiheessa.

Kokeilun tavoitteet

- Kokeilun tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää koulutuksen tasa-arvoa.
- Tavoitteena on
 - selvittää, miten maksuttomuus vaikuttaa 5-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen osallistumisasteeseen,
 - selvittää kokeilun vaikutusta perheen nuorempien lasten varhaiskasvatuksen osallistumisasteeseen
 - selvittää maksuttoman varhaiskasvatuksen kustannusvaikutuksia
 - edistää vanhempien työllistymistä
 - selvittää ja arvioida varhaiskasvatuksen ja nykyisen esiopetuksen toimintamalleja 5-vuotiaiden näkökulmasta ja pohtia pedagogisia ratkaisuja maksuttoman varhaiskasvatuksen tai mahdollisen kaksivuotisen esiopetuksen järjestämiseksi
 - kehittää varhaiskasvatuksen palveluohjausta.

Kustannukset

- Turussa asiakasmaksutulojen vähenemisen on arvioitu olevan viimeisenä kokeiluvuonna 878 250 euroa.
- Kokeilun ensimmäisessä vaiheessa kunnille korvattiin 20 prosenttia ja toisessa vaiheessa korvataan 40 prosenttia arvioidusta maksutulokertymän vähenemisestä.
- Kolmannella kaudella opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän avustuksen määrää nostettiin edelleen kattamaan 79,23 prosenttia toteutuneesta asiakasmaksutulojen vähenemisestä.

Lisätietoja

- [Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö \(minedu.fi\)](#)
- [Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun ensimmäisen vaiheen arviointi. Varhaiskasvatukseen osallistuminen ja kokeilun järjestäminen - Karvi.fi](#)
- [Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinnin toinen vaihe: Varhaiskasvatukseen osallistuminen, kokeilun kustannukset ja järjestäminen - Karvi.fi](#)

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu

- Elokuussa 2021 käynnistyy kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu, joka jatkuu toukokuun loppuun 2024.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia –kehittämishjelmaa
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun tarkoituksena on
 - vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa
 - kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta
 - selvittää varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumaita
 - selvittää perheiden palveluvalintoja
 - saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveen itsetunnon muodostumiseen.

Kokeilun kohdejoukko

- Turku on yksi kokeiluun valittu kunta.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun aloittaa elokuussa 2021 vuonna 2016 syntyneitä lapsia ja elokuussa 2022 vuonna 2017 syntyneitä lapsia.
- Kokeiluun osallistuvat esiopetusta järjestävät päiväkodit ja lapset valitaan otantana opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta.
 - Kokeiluun valittiin kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulain (1046/2020) mukaisesti satunnaisotannalla kuntia tai kunnista koostuvia alueita. Koska kokeilu perustuu koeasetelmaan, kunnat eivät ole voineet hakeutua siihen itse.
 - Kuntia, joissa järjestetään kaksivuotista esiopetusta on 105. Näiden kuntien lisäksi on valittu kokeilukuntia, jotka eivät järjestä kaksivuotista esiopetusta, mutta toimivat verrokkikuntina.

Kokeilun kohdejoukko

Kolmenlaisia kuntia mukana kokeilussa:

1. Vain osa esiopetusta järjestävistä toimipaikoista mukana
2. Kaikki kokeiluun kelpoiset esiopetusta järjestävät toimipaikat mukana
3. Verrokkikunnat eivät järjestä kaksivuotista esiopetusta

Turkulaiset päiväkodit jotka ovat

Yksikkö	Arvio lasten määrästä
Haritun päiväkot	18
Koivulan päiväkot	19
Moikoisten päiväkot	31
Uittamon päiväkot	24
Ispoinen-Petreliuksen päiväkot	13
Koukkarinkadun päiväkot	17
Kuuvuoren päiväkot	18
Viinamäen päiväkot	26
Räntämäen päiväkot	13
Huhkolan päiväkot, Karhunaukio	19
Läntisen keskustan päivähoitoyksikkö	21
Stålarmin päiväkot	18

Moision päiväkot	17
Hepokullan päiväkot	22
Kaerlan päiväkot	15
Suotorpankujan päiväkot	12
Arkeologinkadun päiväkot	19
Cygnaeus Daghem och Förskola	48
Norlandia Ilo	15
Mukulax Kähäri	14
Pilke Tähtimetsä	14
Mukulax Hirvensalo	11
Lapsia yhteensä	424

Alueellinen tarkastelu

Alueittain	Yksiköitä	Lapsia
Eteläinen	5	105
Itäinen	5	93
Läntinen	2	39
Pohjoinen	5	85
Ruotsinkielinen	1	48
Yksityinen	4	54
yhteensä	22	424

Mistä kukin tahoa vastaa kokeilussa...

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Vastaa kokeilusta kokonaisuutena ja johtaa kokeilua
- Päättää kokeilukunnat, kokeilun kohdejoukon, kokeilutoimipaikat, seurannasta ja arvioinnista

Kokeilukunnat

- Vastaavat paikallisesta täytäntöönpanosta, mm. vahvistaa koe- ja verrokkiryhmät, tiedottaa huoltajia, päättää esiopetukseen ottamisesta sekä paikallisesta opetussuunnitelmasta.

Opetushallitus

- Valmistelee ja määrää kokeiluopetussuunnitelmasta.
- Tukee kokeilun järjestäjiä kokeilun toimeenpanossa
- Hallinnoi ja vastaa kokeilurekisterin pidosta

Mitä kokeilu tarkoittaa siihen osallistuville lapsille ja perheille?

- Lapsen osallistuminen kokeiluun perustuu suostumukseen.
 - Jos lapsen halutaan osallistuvan kokeiluun kaksivuotista esiopetusta järjestävässä toimipaikassa, huoltajien tulee hakea lapselle paikka kokeilusta.
- Esiopetus on perheille maksutonta.
- Kokeiluun osallistuville lapsille kaksivuotinen esiopetus on velvoittavaa nykyisen esiopetuksen tavoin.
 - Lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu kaksi vuotta kestävään kokeilutoimipaikassa järjestettyyn esiopetukseen tai saavuttaa kaksivuotisen esiopetuksen muulla tavoin.
- Mikäli lapsi ei osallistu kaksivuotiseen esiopetukseen, hän voi edelleen osallistua varhaiskasvatukseen ja yhden lukuvuoden kestävään esiopetukseen oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Lapsen osallistumisen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun voi myös peruuttaa.
- Huoltajille on tiedotustilaisuudet viikolla 16
 - 21.4. ruotsinkielinen
 - 22.4. suomenkielinen

Onko kokeilussa sallittua poiketa lasten ja perheiden yhdenvertaisuudesta?

- Perustuslain mukaan ihmisiä ei saa asettaa eri asemaan ilman hyväksyttävää syytä.
 - Perustuslakivaliokunta on käytännöissään katsonut, että opetuksen ja koulutuksen kehittäminen on kuitenkin hyväksyttävä syy järjestää kokeiluja.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun tarkoituksena on vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa, kehittää esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta, selvittää esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumoa, perheiden palveluvalintoja sekä saada tietoa kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiin, sosiaalisiin taitoihin ja terveeseen itsetunnon muodostumiseen.
 - Näin kokeilulla on tarkoitus edistää perustuslain 16 §:n mukaisia sivistyksellisiä oikeuksia. Kokeilulla tavoitellaan tietoa päätöksenteon pohjaksi.
- Kokeiluun osallistuvien määräytymisen perusteet eivät saa olla syrjiviä.
 - Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluryhmät muodostetaan yhdenmukaisten kriteerien perusteella, joista säädetään laissa kaksivuotisesta esiopetuksen kokeilusta (1046/2020).

Onko kokeilussa sallittua poiketa lasten ja perheiden yhdenvertaisuudesta?

- Lapsen osallistuminen kokeiluun perustuu suostumukseen.
- Kokeiluun osallistuvissa kunnissa koeryhmään kuuluvat perheet voivat valita, osallistuuko 5-vuotias kokeilulain mukaiseen esiopetukseen vai saavuttaako hän esiopetuksen tavoitteet muutoin, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa tai kotona.
- Mikäli lapsi ei osallistu kokeilulain mukaisesti 5-vuotiaana esiopetukseen, hän voi edelleen osallistua varhaiskasvatukseen ja oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetukseen, voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.
- Osallistuessaan kokeiluun 5-vuotiaana, lapsella olisi oikeus saada esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

- Kokeilulain mukaan kokeilukunta saa valtionavustusta.
 - Avustusta maksetaan kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuvien lasten ensimmäisestä esiopetusvuodesta.
- Kokeiluun osallistuvien lasten osalta kunnalle maksetaan avustusta seuraavasti:
 - Mikäli lapsi on osallistunut varhaiskasvatukseen jo ennen kokeilua, lapsesta maksetaan asiakasmaksutulojen menetys 60 % 9.5 kk ajalta sekä kuljetuskustannukset kunnan keskimääräisten esiopetuksen kuljetuskustannusten mukaisesti.
 - Mikäli lapsi tulee kokeilun myötä palveluiden piiriin ensimmäistä kertaa, hänestä maksetaan esiopetuksen kustannukset kunnan keskimääräisten esiopetuskustannusten mukaisesti.
- Lisäksi edellä mainituista lapsista maksetaan oppilashuollon kuluja 30 e/lapsi sekä hallinnollisia kuluja 50e/lapsi.
- Verrokkiryhmään kuuluvista lapsista maksetaan hallinnollisia kuluja 50 e/lapsi.

Opetussuunnitelman perusteet

- Kaksivuotisen esiopetuksen perusteet julkaistiin 8.2.2021 ja ne otetaan käyttöön kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa 1.8.2021.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluperusteet pohjautuvat esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014).
 - Niitä on tarvittavilta osin muokattu kokeiluun sopivaksi. Perusteet on laadittu niin, että sen mukainen toiminta ja opetus muodostavat luontevan osan lasten oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.
- Kaksivuotisen esiopetuksen perusteissa määritellään tavoitteet esiopetuksen järjestämiselle ja opetukselle.
 - Perusteissa otetaan huomioon kokeilussa mukana olevat aiempaa pienemmät, 5-vuotiaat lapset.
 - Kokeilun opetussuunnitelman perusteissa korostetaan lapsilähtöistä, leikkiin ja tutkivaan havainnointiin perustuvaa pedagogiikkaa sekä lasten hyvinvoinnista huolehtimista.
- Lasten osaamiselle ei aseteta tavoitteita. Kaksi vuotta kestävässä esiopetuksessa kukin lapsi saa edetä oppimisessaan omaan tahtiinsa.
- Kokeilun perusteissa on vahvistettu kestävään elämäntapaan liittyvää laaja-alaista osaamista. Myös lasten monilukutaitoon ja matemaattisen osaamiseen liittyviä opetuksen tavoitteita on vahvistettu.

Turun opetussuunnitelma

- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet ovat Opetushallituksen määräys, jonka mukaan kokeiluun valituissa kunnissa laaditaan paikallinen kokeiluopetussuunnitelma.
- Varhaiskasvatus- ja perusopetusjaostolle esitellään Turun paikallista suunnitelmaa 18.5.2021 kokouksessa
- Päätöksentekoon asia tulee jaostoon 15.6.2021 kokouksessa

Lisätietoja

- [Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö \(minedu.fi\)](#)
- [Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu 2021 – 2024 esiopetuksen kokeilu | Försöket med tvåårig förskoleundervisning | Two-year pre-primary education trial \(valtioneuvosto.fi\)](#)
- [Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- [Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet 2021 | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Valmistelun vaihtoehdot

- Edetään lainsäädännön ja kokeilulain mukaisesti
 - Esiopetus on maksutonta, joten viisivuotiaiden osalta maksuttomuus koskisi vain kokeilussa mukana olevia lapsia
 - Kokeilun ulkopuolella olevat noudattaisivat normaaleja asiakasmaksuperiaatteita, koska kokeilu viisivuotiaiden osittain maksuttomasta varhaiskasvatuksesta päättyy 31.7.2021
 - Asiakasmaksutuottojen väheneminen olisi tässä vaihtoehdossa noin 250 000. Tässä ei ole huomioitu 1.8. voimaantulevia muutoksia asiakasmaksuihin. Osa korvataan avustuksella.
- Kaupunki mahdollistaa osittain maksuttoman palvelun koko ikäluokalle
 - Viisivuotiaiden maksuton varhaiskasvatus (neljä tuntia päivässä) koskisi 5-vuotiaiden ikäluokkaa, alkaisi vuosittain 1.8. ja jatkuu esiopetuksen alkamiseen saakka.
 - Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa mukana olevien 5-vuotiaiden lasten maksuton varhaiskasvatus (neljä tuntia päivässä) toteutuisi esiopetuspäivän aikana.
 - Tällöin asiakasmaksutuottojen väheneminen olisi samalla tasolla kuin aikaisemman kokeilun aikana eli n. 900 000 vuodessa. Esiopetuskokeiluun osallistuvien osalta Turku saisi kuitenkin avustuksen.
- Molemmat vaihtoehdot vaikuttaisi myös palvelusetelikustannuksia nostavasti
- Jälkimmäisessä vaihtoehdossa yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta tulisi palveluntuottajille korvata asiakasmaksutuottojen väheneminen kuten osittain maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilussa jo toteutettu
 - Tuen käyttäjiä on hyvin vähän, joten tällä ei ole merkittävää vaikutusta kustannuksiin

Kiitos!